

СОЦІАЛЬНЕ ПРАВО ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

УДК 349.3

ЗАКОНОДАВЧА КЛАСИФІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Юлія Гаврилюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: yuliya.havrylyuk@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-0748-9585*

Досліджено деякі теоретичні, законодавчі та правозастосовні аспекти розподілу на види соціальних послуг за законодавством України. Критично проаналізовано нормативну класифікацію під кутом зору її ефективності та обґрунтування затребуваних для практичної реалізації змін. Підтримано потребу закріплення у Законі України «Про соціальні послуги» базових та загальнонаціональних соціальних послуг. Це сприятиме чіткому визначенню уповноважених суб'єктів, які зобов'язані фінансувати та організовувати кожну з їхніх груп. У статті підтримано доцільність внесення змін до Бюджетного кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з огляду на важливість створення якісного механізму реалізації отримувачами відповідних соціальних послуг. Заперечено потребу класифікації за місцем надання соціальних послуг. Така характеристика є складовою державного стандарту кожної із послуг. Аргументовано, що розмежування на прості та комплексні соціальні послуги є виправданим для побудови структури Класифікатора соціальних послуг в Україні. Екстрені (кризові) соціальні послуги визнано такими, що повинні бути закріплені в базовому Законі України, оскільки передбачають специфічний механізм реалізації права на них. Проаналізовано функціональний, цільовий та змістовний критерії класифікації соціальних послуг під кутом зору доцільності їх застосування на законодавчому рівні.

Ключові слова: соціальний захист, законодавство, стандарти, юридичний механізм забезпечення прав отримувачів, досвід іноземних держав.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2025.80.247>

Постановка проблеми. Сфера соціальних послуг у сучасних умовах набуває щораз більшої вагомості серед заходів соціального захисту осіб, які зазнають впливу несприятливих зовнішніх та внутрішніх чинників, що зумовлюють їх вразливість або перебувають у складних життєвих обставинах, що визначає зміст їхньої потреби. Правильний систематизований поділ цих послуг на види та впорядкування їх за певними характеристиками забезпечить побудову структурованого та логічно стандартизованого їх переліку як елементу якісного та ефективного юридичного механізму реалізації прав отримувачів соціальних послуг. Вагоме місце в такому механізмі займає законодавче групування соціальних послуг. Відтак серед завдань чинної Стратегії реформування соціальних послуг було визначено як-от: затвердити перелік соціальних послуг та запровадити їх стандартизацію, розширити перелік соціальних послуг, що надають за місцем проживання їх отримувачів [10]. Для втілення у практику задекларованих завдань існує потреба проведення наукового аналізу чинної системи соціальних послуг та їх класифікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розвідки та аналітичні дослідження з питань класифікації соціальних послуг, а також їх використання у плануванні, організації, бюджетуванні, наданні, створенні процедурних механізмів закупівлі тощо містяться у працях Р. Кіся [3], Н. Кари, І. Процик [2], С. М. Синчук [13], М. О. Бук [14], О. В. Тищенко [15] та ін. Водночас, як свідчить аналіз законодавства, у сфері надання соціальних послуг досі залишається чимало проблем, які зумовлюють актуальність критичного перегляду групування соціальних послуг на види та аргументування пропозицій щодо внесення змін у законодавчі норми, які цей розподіл визначають.

Метою статті є характеристика чинної законодавчої класифікації соціальних послуг під кутом зору її ефективності та обґрунтування затребуваних для практичної реалізації змін.

Виклад основного матеріалу. У ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги» серед основних понять у п. 1 бачимо дефініцію базових соціальних послуг. Для актуальності визначення, аналізуємо норму в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг» (ухвалений 27.03.2025 р) [6]. На підставі з'ясування його змісту робимо висновок, що базовими є всі соціальні послуги, обов'язок забезпечення якими жителів територіальної громади покладається на Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, а також виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад. Перелік базових соціальних послуг визначено ч. 6 ст. 16 Закону України, а саме: догляду (вдома, денний), підтриманого проживання, соціальної адаптації, інтеграції/реінтеграції, супроводу, консультування, посередництва, перекладу жестовою мовою тощо.

Основним акцентом наведеної дефініції відзначимо факт визначення уповноваженого суб'єкта, який повинен *забезпечити* надання таких послуг. Водночас, які обов'язки формують його зміст, а особливо, який правовий механізм виконання цього обов'язку, із змісту основного у сфері надання соціальних послуг нормативного акту конкретизувати складно. У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (п.п. 2¹ п. 6 ч. 1 ст. 34) вирішення відповідно до законодавства питань надання соціальних послуг особам/ сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, забезпечення утримання та виховання дітей, які перебувають у таких обставинах визначено делегованими повноваженнями виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Натомість п.п. 3 п. «а» серед власних (самоврядних) повноважень, що віднесені до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад визначає обов'язок із організації для малозабезпечених громадян похилого віку, осіб з інвалідністю будинків-інтернатів, продажу товарів у спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами, а також безоплатного харчування [8]. Під кутом проведення в Україні задекларованих реформ у межах Стратегії «деінституалізації» [9] повноваження з організації інтернатів повинно бути змінене на організацію надання базових соціальних послуг. Відповідні зміни пропонуємо внести до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Потрібно також ухвалити нову редакцію ст. 89 Бюджетного кодексу України [1]. Оскільки чинна редакція цієї статті передбачає прямі фінансові зобов'язання, забезпечені положеннями про видаткову частину місцевих бюджетів (ст. 89 Бюджетного кодексу України), на діяльність бюджетних установ. Новелізація курсу держави у сфері соціальних послуг передбачає уточнення актуальних видів соціальних послуг, особливостей їх надання, розмежування повноважень та джерел

їх фінансування, а також повна відмова від утримання установ поза чітким обчисленням фактичної вартості наданих послуг. Критика чинних норм Бюджетного кодексу України була висвітлена в науковій літературі [13, с. 140–141].

Іншим видом є соціальні послуги загальнонаціонального значення, у групу яких Закон України «Про соціальні послуги» об'єднує соціальні послуги із такими характеристиками: унікальні, комплексні, доступні, високої якості, запроваджені для досягнення специфічної мети на всій території України за результатами проведення експериментальних проєктів та спрямовані на задоволення загальнодержавного суспільного інтересу, що полягає у підтримці окремих категорій громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах, та подоланні наслідків таких обставин (п. 17¹ ч. 1 ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги» (в ред. змін від 27.03.2025 р.) [6]. На момент проведення цього дослідження офіційно не закріплено жодної загальнонаціональної соціальної послуги.

Згідно із ст. 9 зазначеного Закону України послуги загальнонаціонального значення закуповує спеціально уповноважена бюджетна установа за кошти державного бюджету. Наведене нормативне положення не матиме практичного значення та буде декларативним у разі не внесення до Бюджетного кодексу України, зокрема до п. 9 ст. 87 положень про правові умови закупівлі та систему соціальних послуг, що є об'єктом закупівлі. Як підставно виснує С. М. Синчук, натеper бюджетне забезпечення на рівні постійного та системного щорічного фінансування, яке за наслідками визначення видатків у Бюджетному кодексі України мало б щорічне продовження у Законі України «Про Державний бюджет на відповідний рік», відсутнє [13, с. 140–141].

Пропонуємо законодавчо закріпити, що до видатків з Державного бюджету України належить закупівля соціальних послуг загальнонаціонального значення. Відповідні зміни потрібно внести до Бюджетного кодексу України. Також у цій процедурі важливо, що перелік соціальних послуг із режимом «загальнонаціональні» затверджує Кабінет Міністрів України за результатами проведених експериментальних проєктів. Інформація про експериментальні проєкти, їх хід та результати розміщена на офіційних вебсайтах Міністерства соціальної політики України [4] та Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю [11]. Згідно із ст. 11¹ Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» державна установа, що реалізує заходи соціального захисту та забезпечення соціальними послугами осіб з інвалідністю виконує функції замовника соціальних послуг, розробляє проєкти специфікацій та умов закупівлі соціальних послуг (редакції Закону України від 15.01. 2025 р. № 4219-IX) [5].

Щодо розмежування повноважень із забезпечення соціальними послугами показовим є досвід Польщі: на законодавчому рівні тут розмежування відсутнє, а в повсякденному житті існує чіткий розподіл на національні, регіональні, окружні та місцеві соціальні послуги [18].

Ст. 16 Закону України «Про соціальні послуги» має назву «Класифікація соціальних послуг» та містить групування соціальних послуг за різними критеріями. Детальний перелік передбачено у Класифікаторі соціальних послуг (надалі – Класифікатор) [7]. Як закріплено у ч. 1 він містить систематизоване зведення назв соціальних послуг їх короткий опис, строк надання, а також перелік категорій отримувачів цих послуг. Щодо Класифікатора, аналіз досвіду його застосування у іноземних державах засвідчує різний підхід. Зокрема, у Хорватії, як і в Україні, він є затвердженим нормативним документом. В інших практиках він є простим конвенційним переліком, який веде відповідальний за інформування у сфері соціальних послуг державні установи (досвід США) [12, с. 48–55].

У ч. 1 ст. 16 використано функціональний критерій розподілу соціальних послуг, який передбачає чітку орієнтацію на результат. Розмежовано ті, що спрямовані на соціальну профілактику, підтримку, обслуговування. Нормативно закріплених видів соціальних послуг за наведеним критерієм не має. Як видається, ч. 1 ст. 16 Закону України потрібно вилучити як таку, що не має жодного правозастосовного використання.

Таргетний (цільовий) підхід використано для класифікації соціальних послуг у Греції, Данії, Латвії, Люксембурзі, Хорватії [12, с. 51]. Він передбачає розподіл на види за соціальною групою отримувачів – діти, молодь, сім'ї, особи з інвалідністю тощо [16, с. 827–843]. Також його використання забезпечує врахування специфічних потреб цільових груп вразливих категорій населення та забезпечення рівного доступу до послуги кожної особи в межах однієї групи. Наведений критерій використовується у Класифікаторі. Для прикладу, деякі із соціальних послуг надають дітям-сиротам / дітям, позбавленим батьківського піклування або особам похилого віку, або особам з інвалідністю, або випускникам інтернатних закладів та ін. Як свідчать висновки науковців у сфері соціальної роботи, такий підхід може призвести до стигматизації відокремлених груп, позначаючи їх як проблемні [12, с. 43].

Варто наголосити, що згідно із ст.ст. 18 та 20 Закону України «Про соціальні послуги» в основі ведення випадку як методу супроводу отримувача соціальних послуг та надання соціальних послуг лежить потребовий підхід, який на практиці передбачає проведення оцінювання потреб потенційного отримувача соціальної послуги. Аналогічна оцінка проводиться і в іноземних державах. Зокрема, за потребами особи соціальні послуги класифікують відповідно до законодавства Данії [17].

За цільовою групою отримувачів та цільовими індивідуальними потребами розмежуємо соціальні послуги на ті, що відповідають віковому критерію, гендерному підходу, фінансовому (майновому) підходу або підходу, який, як резюмують автори аналітичного звіту [12, с. 33], ґрунтується на специфічному життєвому досвіді особи.

Ч. 2 ст. 16 Закону України «Про соціальні послуги» містить розмежування соціальних послуг за складністю та суб'єктами на прості, комплексні (складні), комплексні спеціалізовані. Оновлені законодавчі дефініції їх видів (у редакції Закону України від 27.03.2025 р.) видаються кращими, зокрема й щодо їх майбутньої структуризації, планування, аналізу та ефективного розподілу бюджетних ресурсів загальнодержавного та місцевого рівнів. Простими визначено ті, що складаються із одного/декількох заходів, які потрібно здійснити для надання таких послуг, та не передбачають постійної й систематичної взаємодії фахівців соціальної роботи з отримувачем соціальних послуг (п. 1). Простими (із переліку Класифікатора) вважаємо такі соціальні послуги: інформування, консультування, консультативний кризовий телефон, фізичного супроводу, посередництво, представництво інтересів, соціальна профілактика, соціальний супровід, натуральна допомога, транспортні послуги соціального таксі, переклад жестовою мовою.

Прості соціальні послуги можуть бути складовою комплексних (складних) послуг, під якими у законодавстві позначено сукупність заходів, об'єднаних єдиною метою. В межах таких заходів формується індивідуальний набір отримувача соціальної послуги. Комплексна послуга передбачає постійну та систематичну взаємодію фахівців із отримувачем соціальних послуг (п. 2 ч. 2 ст. 16). Прикладом комплексних (складних) соціальних послуг є: із формування життєстійкості, стаціонарного / паліативного / денного догляду, супроводу під час інклюзивного навчання, тимчасового відпочинку для батьків. Комплексність соціальної послуги забезпечує

її ефективність шляхом системного підходу, координацію заходів щодо персоналізованих потреб, оптимізацію ресурсів (спрощується адміністрування).

І нарешті, третя група комплексних спеціалізованих соціальних послуг позначає їх пакет спеціально-суб'єктного призначення: ВПЛ-інфікованим, постраждалим від торгівлі людьми та ін (п. 2 ч. 2 ст. 16).

Вважаємо, що розмежування на прості та комплексні соціальні послуги є виправданим для побудови структури Класифікатора.

Місце надання соціальних послуг дозволяє погрупувати соціальні послуги на ті, що надаються за місцем проживання, перебування у приміщенні надавача (стаціонарно/напівстаціонарно), за будь-яким іншим місцем, зокрема й на вулиці. Передбачено також, що через мережу «Інтернет» (дистанційно) за допомогою засобів рухового (мобільного) фіксованого зв'язку можуть надаватися послуги консультативного кризового телефону, консультування (Розділ II Класифікатора, № 001.0, 002.0).

Залежно від строку соціальні послуги поділяють на ті, що є постійними, тимчасовими, одноразовими або екстреними (кризовими). Надання соціальних послуг екстрено (кризово) зумовлює специфічність процедури у їх наданні (для прикладу, вони надаються без попереднього оцінювання потреб особи соціальним менеджером чи іншою уповноваженою особою негайно). Ст. 23 Закону України «Про соціальні послуги» визначає, що такими послугами можуть бути всі (без обмеження) у разі наявності загрози життю чи здоров'ю особи, або, що особливо актуально для громадян в Україні, у місцевостях, де оголошено введення надзвичайного/або воєнного стану.

Одним із видів соціальних послуг передбачено допоміжні (п. 4 ч. 2 ст. 16 Закону України «Про соціальні послуги»), що надаються у вигляді натуральної допомоги та/або технічних послуг. Із таким позначенням цієї групи не погоджуємося. Допомога з прибирання, організація харчування, транспортні послуги чи переклад жестовою мовою та ін. є самостійними, інколи єдиними, що надаються особі. Відтак є простими, однак не допоміжними.

Важливим розподілом є змістовний, що орієнтує на призначення, яку виконує соціальна послуга щодо її отримувача, на зміст та мету соціальної послуги. Серед переваг такого групування: можливість розроблення та застосування спеціалізованих програм, чіткість у прогнозуванні та фінансовому забезпеченні. Недоліком може бути повторюваність окремих структурних елементів, роздрібнення на маленькі групи, суб'єктивний підхід до обґрунтування потреби запровадження.

За українським законодавством кожна послуга позначена назвою саме з огляду на цей критерій: адаптації, реабілітації, догляду, консультації тощо. Як свідчить аналіз практики інших держав, на рівні законів соціальні послуги об'єднують у більші групи. Зокрема, у Чехії є соціальне консультування (одна послуга), соціальний догляд (декілька послуг), соціальна профілактика (вісімнадцять послуг) [20]. Законодавство Словенії також передбачило три групи: профілактичні (спрямовані на розвиток соціальної згуртованості в громаді через універсальну (на все населення), вибірккову (на групи ризику та за показаннями), реабілітаційні (спрямовані на подолання труднощів, зумовлених складними життєвими обставинами) та обслуговування (спрямовані на збереження соціально прийнятної ситуації у житті отримувача) [19].

Висновки. Класифікація соціальних послуг у Законі України «Про соціальні послуги» потрібна для ефективного стандартизування та упорядкування їхньої системи, що, зі свого боку, забезпечить якісний механізм визначення потреб у них

кожного потенційного отримувача з-поміж вразливих категорій населення або груп, які зазнали впливу складних життєвих обставин, а також територіальної громади й держави як основних гарантів забезпечення такими послугами.

Законодавча класифікація потребує ревізії на предмет доцільності всіх критеріїв та класифікацій, які сьогодні містять чинна редакція Закону України «Про соціальні послуги» та Класифікатор. У тісному взаємозв'язку з наведеними в дослідженні класифікаціями перебувають норми планування, бюджетування та фінансових процедур надання соціальних послуг. Тому впорядкування критеріїв та груп є важливим напрямом і для проведення реформ у бюджетній, фінансовій та інших сферах взаємодії суб'єктів системи соціальних послуг. Реформування законодавства сприятиме побудові ефективного юридичного механізму забезпечення прав отримувачів соціальних послуг.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Кара Н., Процик І. Особливості підвищення якості соціальних послуг у процесі поглиблення міжнародних економічних відносин. Державне управління та адміністрування, сфера обслуговування, економіка та міжнародні відносини як рушійні сили економічного зростання держав XXI століття. С. 13–152.
3. Кісь Р., Балян О. Законодавство, що регулює надання соціальних послуг в Україні та шляхи його вдосконалення : аналітичний звіт. URL: https://caritas.ua/wp-content/uploads/-/2022/09/analitchnyj-zvit_zakonodavstvo_final.pdf.
4. Офіційний вебпортал Міністерства соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Formuvannya-zhittestiykosti-.html>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю : Закон України від 15 січня 2025 р. № 4219-IX. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4219-IX#Text>.
6. Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг : Закон України від 27.03. 2025 р. Направлено на підпис Президенту України 01.04.2025 р. *База «Законодавство України»*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/45064>.
7. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2020 р. № 429. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.
8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280 / 97–ВР. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr#n445>.
9. Про схвалення Стратегії реформування психоневрологічних, інших інтернатних закладів та деінституціоналізації догляду за повнолітніми особами з інвалідністю та особами старшого віку до 2034 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1315-р. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2024-%D1%80#Text>.
10. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2012 р. № 556-р. *База «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2012-p#Text>.
11. Реалізація пілотних проектів щодо закупівлі соціальних послуг : офіційний вебпортал Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю. URL: <https://www.ispf.gov.ua/diyalnist/-realizaciya-pilotnih-proektiv-shchodo-zakupivli-socposlug>.

12. Семигіна Т., Слозанська Г., Столярик О. Класифікація та стандартизація соціальних послуг: міжнародний та український досвід : *аналітичний матеріал*. 2024. 259 с.
13. Синчук С. М. Соціальні послуги та організаційно-правові форми їх надання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2024. Вип. 84. Ч. 2. С. 137–142.
14. Синчук С. М., Бук М. О. Юридичний механізм забезпечення виконання обов'язку дотримання державних стандартів соціальних послуг. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: ПРАВО*. 2025. Вип. 87. Ч. 2. Ужгород, 2025. С. 126–131. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.18>.
15. Тищенко О. В. Законодавче забезпечення соціальних послуг в Україні : теоретично-правові проблеми. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: ПРАВО*. 2015. Вип. 33. Ч. 1. Ужгород, 2025. С. 197–202.
16. Fushs M., Gasior K., Premrov T., Hollan K., Scoppetta A.. Falling through the social safety net? Analysing non-take-up of minimum income benefit and monetary social assistance in Austria. *Social Policy & Administration*. 2020. Nr. 54 (5). S. 827–843.
17. Larsen F., Caswell D. Co-creation in an era of welfare conditionality-Lessons from Denmark. *Journal of Social Policy*. 2022. Nr. 51(1) S. 58–76.
18. Luczak P., Lawrynowicz M. Regulatory noncompliance among unlicensed care homes : Evidence from Poland. *Social Policy & Administration*. 2024. Nr. 58(3). S. 491–504.
19. Pavlic D. R., Maksuti A., Panic A., Pavlecovic K. Informal care in the context of long-term health care for the elderly in Slovenia : qualitative study. *Slovenian Journal of Public Health*. 2021. Nr. 60(3). S. 167–175.
20. Powell M., Berry F. S. Introducing research insights into the third sector. Social enterprise and public service delivery. *Public Management: review*. 2021. Nr. 23 (5). S. 633–640.

References

1. Biudzhethnyj kodeks Ukrainy vid 8 lypnia 2010 r. № 2456-VI. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Kara, N., Protsyk, I. Osoblyvosti pidvyschennia iakosti sotsial'nykh posluh u protsesi pohlyblennia mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn. *Derzhavne upravlinnia ta administruvannia, sfera obsluhovuvannia, ekonomika ta mizhnarodni vidnosyny iak rushijni syly ekonomichnoho zrostantia derzhav KhKhI stolittia*, 13–152.
3. Kis', R., Balian, O. Zakonodavstvo, scho rehuliuie nadannia sotsial'nykh posluh v Ukraini ta shliakhy joho vdoskonalennia : analitychnyj zvit. Retrieved from https://caritas.ua/wp-content/uploads/2022/09/analychnyj-zvit_zakonodavstvo_final.pdf.
4. *Ofitsijnyj vebportal Ministerstva sotsial'noi polityky*. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/timeline/Formuvannya-zhittestiykosti-.html>.
5. Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zabezpechennia prava osib z invalidnistiu na pratsiu : Zakon Ukrainy vid 15 sichnia 2025 r. № 4219-IKh. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4219-IX#Text>.
6. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro sotsial'ni posluhy» schodo udoskonalennia poriadku nadannia sotsial'nykh posluh : Zakon Ukrainy vid 27.03. 2025 r. Napravleno na pidpys Prezydentu Ukrainy 01.04.2025 r. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/45064>.
7. Pro zatverdzhennia Klasyfikatora sotsial'nykh posluh : Nakaz Ministerstva sotsial'noi polityky Ukrainy vid 23 chervnia 2020 r. № 429. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

8. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 r. № 280 / 97–VR. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-280/97-vr#n445>.
9. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia psykhonevrolohichnykh, inshykh internatnykh zakladiv ta deinstytutsionalizatsii dohliadu za povnolitnymi osobamy z invalidnistiu ta osobamy starshoho viku do 2034 roku : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 hrudnia 2024 r. № 1315-r. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2024-%D1%80#Text>.
10. Pro skhvalennia Stratehii tsyfrovoi transformatsii sotsial'noi sfery : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 serpnia 2012 r. № 556-r. *Baza «Zakonodavstvo Ukrainy»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2012-r#Text>.
11. *Realizatsiia pilotnykh proektiv schodo zakupivli sotsial'nykh posluh* : ofitsijnyj vebportal Fondu sotsial'noho zakhystu osib z invalidnistiu. Retrieved from <https://www.ispf.gov.ua/diyalnist/realizaciya-pilotnih-proektiv-shchodo-zakupivli-socposlug>.
12. Semyhina, T., Slozans'ka, H., Stoliaryk, O. (2024). *Klasyfikatsiia ta standartyzatsiia sotsial'nykh posluh: mizhnarodnyj ta ukrains'kyj dosvid* : analitychnyj material.
13. Synchuk, S. M. (2024). Sotsial'ni posluhy ta orhanizatsijno-pravovi formy ikh nadannia. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriia PRAVO*, 84, 2, 137–142.
14. Synchuk, S. M., Buk, M. O. (2025). Yurydychnyj mekhanizm zabezpechennia vykonannia obov'iazku dotrymannia derzhavnykh standartiv sotsial'nykh posluh. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Seriia: PRAVO*, 87: 2. Uzhhorod, 126–131. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.18>.
15. Tyschenko, O. V. (2015). Zakonodavche zabezpechennia sotsial'nykh posluh v Ukraini : teoretychno-pravovi problemy. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Seriia: PRAVO*. Uzhhorod, 33, 1, 197–202.
16. Fushs, M., Gasior, K., Premrov, T., Hollan, K., & Scoppetta, A. (2020). Falling through the social safety net? Analysing non-take-up of minimum income benefit and monetary social assistance in Austria. *Social Policy & Administration*, 54 (5), 827–843.
17. Larsen, F. & Caswell, D. (2022). Co-creation in an era of welfare conditionality-Lessons from Denmark. *Journal of Social Policy*, 51(1), 58–76.
18. Luczak, P. & Lawrynowicz, M. (2024). Regulatory noncompliance among unlicensed care homes : Evidence from Poland. *Social Policy & Administration*, 58(3), 491–504.
19. Pavlic, D. R., Maksuti, A., Panic, A., & Pavlecovic, K. (2021). Informal care in the context of long-term health care for the elderly in Slovenia: qualitative study. *Slovenian Journal of Public Health*, 60(3), 167–175.
20. Powell, M., & Berry, F. S. (2021). Introducing research insights into the third sector. *Social enterprise and public service delivery. Public Management: review*, 23 (5), 633–640.

LEGISLATIVE CLASSIFICATION OF SOCIAL SERVICES

Yuliia Havryliuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: yuliya.havrylyuk@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-0748-9585*

The article examines certain theoretical, legislative, and law enforcement aspects of the classification of social services under Ukrainian legislation. The normative classification is critically analyzed in terms of its effectiveness and the justification for necessary changes

required for practical implementation. The necessity of enshrining fundamental and nationwide social services in the Law of Ukraine «On Social Services» is supported. This will facilitate the clear identification of authorized entities responsible for financing and organizing each group of social services. The article supports the necessity of amending the Budget Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Local Self-Government in Ukraine» given the importance of establishing an effective mechanism for beneficiaries to access relevant social services. The need for classification based on the place of service provision is refuted. Such a characteristic is an integral part of the state standard for each service. It is argued that the distinction between simple and complex social services is justified for structuring the Social Services Classifier in Ukraine. Emergency (crisis) social services are recognized as those that should be enshrined in the fundamental Law of Ukraine, as they involve a specific mechanism for the realization of the right to such services. The functional, target, and substantive criteria for classifying social services are analyzed.

Keywords: social protection, legislation, standards, legal mechanism for ensuring recipients' rights, experience of foreign states.

*Стаття: надійшла до редакції 17.03.2025
прийнята до друку 22.05.2025*